

Uchwała nr 21/XII/2026

z dnia 6 października 2026 r.

w sprawie projektu budżetu Państwowej Inspekcji Pracy na rok 2027

Na podstawie art. 7 ust. 7 ustawy z dnia 13 czerwca 2007 r. o Państwowej Inspekcji Pracy
(t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1712 z późn. zm.)

§ 1

Rada Ochrony Pracy wyraża pozytywną opinię dotyczącą projektu budżetu
Państwowej Inspekcji Pracy na rok 2027.

§ 2

Uchwałę przekazuje się Marszałkowi Sejmowi.

Przewodniczący

Rady Ochrony Pracy

Krzysztof Gadowski

UZASADNIENIE

Przedmiotowy projekt budżetu Państwowej Inspekcji Pracy został opracowany przez Państwową Inspekcję Pracy i przedstawiony do zaopiniowania Radzie Ochrony Pracy podczas posiedzenia plenarnego Rady, które odbyło się 6 października 2026 r. W posiedzeniu udział wzięli m.in. Główny Inspektor Pracy, Pan Janusz Krasoń, wraz ze współpracownikami. Przedstawiony projekt budżetu Państwowej Inspekcji Pracy na rok 2027 powstał na podstawie przepisów ustawy o Państwowej Inspekcji Pracy, ustawy o finansach publicznych oraz właściwych rozporządzeń Ministra Finansów.

Strona dochodów:

Dochody Państwowej Inspekcji Pracy zaplanowano na kwotę 3 mln 879 tys. zł. Jest to kwota wyższa o 309 tys. zł od planu na rok 2026. Wzrost ten wynika z założenia wyższych wpływów z tytułu grzywien i innych kar pieniężnych. Do pozostałych dochodów zaliczyć można m.in. wpływy z usług świadczonych przez Ośrodek Szkolenia Państwowej Inspekcji Pracy we Wrocławiu dla podmiotów zewnętrznych oraz dochody ze sprzedaży wycofanych z eksploatacji składników majątkowych. Nową pozycją dochodów są wpływy z opłat za wydanie przez Głównego Inspektora Pracy interpretacji indywidualnych, wprowadzonych na podstawie znowelizowanych w marcu 2026 r. przepisów ustawy o Państwowej Inspekcji Pracy.

Strona wydatków:

Wydatki Państwowej Inspekcji Pracy w roku 2027 zostały preliminowane w wysokości 819 mln 907 tys. zł. Jest ona wyższa od wydatków określonych w ustawie budżetowej na 2026 r. o 20,2%.

Po uwzględnieniu przekazanego przez Ministerstwo Finansów prognozowanego średniorocznego wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych na rok 2027 w wysokości 102,5 %, planowane wydatki wzrosną realnie o 17,3%. Na łączny wzrost wydatków w kwocie 137 mln 642 tys. zł składa się wzrost wynagrodzeń i pochodnych o kwotę 102 mln 280 tys. zł, pozostałych wydatków bieżących urzędu o kwotę 8 mln 164 tys. zł, wydatków majątkowych o kwotę 26 mln 705 tys. zł oraz wzrost transferów bieżących i świadczeń na rzecz osób fizycznych o kwotę 493 tys. zł. Do głównych przyczyn wzrostu budżetu należy zaliczyć wzrost wynagrodzeń pracowników o 10%, co stanowi element docenienia kompetencji, doświadczenia i zaangażowania pracowników Inspekcji.

Jednocześnie należy zauważyć, że wzrost funduszu wynagrodzeń osobowych wynika także z zaplanowanego na przyszły rok zwiększenia zatrudnienia o 174 etaty w związku z

realizacją nowych i rozszerzonych zadań Państwowej Inspekcji Pracy dotyczących m.in. oceny prawidłowości stosowania umów cywilnoprawnych oraz zadań wynikających z projektowanych regulacji dotyczących równego wynagradzania mężczyzn i kobiet oraz pracy platformowej.

Kolejnym elementem wzrostu budżetu Państwowej Inspekcji Pracy na rok 2027 jest zwiększenie pozostałych wydatków bieżących o 8 mln 164 tys. zł. Obejmują one wydatki administracyjne, w tym czynsze, zakup energii, usługi porządkowe, ochrona, monitoring, dozór mienia, usługi informatyczne, usługi pocztowe, monitoring, zakup materiałów i wyposażenia, utrzymanie sieci komputerowej PIP WAN, podróże służbowe, szkolenia pracowników, podatki i opłaty, a także usługi w ramach działalności prewencyjno-promocyjnej.

Na wzrost wydatków bieżących wpływa przewidywana inflacja oraz wzrost minimalnego i średniego wynagrodzenia, które spowodują konieczność podniesienia płac w 2027 r.

Na wzrost wydatków znacząco wpłynie również konieczność zabezpieczenia środków na modernizację, budowę i wyposażenie nowych stanowisk pracy. Istotną przyczyną wzrostu budżetu Inspekcji o kwotę 26 mln 705 zł jest wzrost wydatków majątkowych, w tym głównie z powodu planowanego zakupu dodatkowej powierzchni dla OIP w Krakowie.

Po zapoznaniu się z projektem budżetu Państwowej Inspekcji Pracy oraz po dyskusji na jego temat Rada Ochrony Pracy pozytywnie zaopiniowała projekt, postulując przyjęcie go przez Sejm i Senat w zaproponowanych kwotach. Przyczyni się do wzrostu skuteczności Państwowej Inspekcji Pracy w wykonywaniu przez nią swoich zadań ustawowych.

W trakcie dyskusji nad budżetem poruszono kilka kwestii. Przede wszystkim zaznaczono, że pozytywną zmianą jest, że w budżecie PIP przewidziano dodatkowe nakłady na zatrudnienie na stanowiskach inspektorskich, tak aby podnosić efektywność działania PIP, i rozwój systemów informatycznych i platformę e-learningową, co powinno wspierać realizację przez Państwową Inspekcję Pracy zadań ustawowych.

Wskazano również, że skala wyzwań związanych z przyjęciem nowych rozwiązań prawnych jest ogromna i budzi obawy przedsiębiorców. W tym kontekście podkreślano znaczenie programów promocyjnych i prewencyjnych kampanii wspierających pracodawców i pracowników w dostosowywaniu się do zmian przepisów prawa pracy, w tym zmian dotyczących przeciwdziałania mobbingowi i jawności wynagrodzeń.

Wskazano również jako pozytywne uwzględnienie w projekcie budżetu PIP na 2027 środków (oraz ich wzrost względem ubiegłych lat) na rzeczowe nagrody konkursowe (p. 2.3.6), przeznaczone na nagrody dla laureatów konkursów realizowanych we współpracy z innymi podmiotami. Jest to jedna z inicjatyw korzystnie wpływających na wzrost zainteresowania aspektami bezpieczeństwa i zdrowia w pracy oraz oddziałująca na budowanie kultury bezpieczeństwa pracy.

Zwrócono również uwagę na potrzebę ściślejszej współpracy Państwowej Inspekcji Pracy z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych, m. in. w zakresie:

- prewencji i edukacji – uświadamianie np. poprzez program o potencjalnej nazwie „Świadomy Start konsekwencji niepodlegania ubezpieczeniom społecznym dla zakresu bieżących uprawnień oraz wysokości przyszłych świadczeń,
- podejmowania wspólnych działań kontrolnych i analitycznych – typowanie zleceniodawców/przedsiębiorców z podwyższoną liczbą zleceniobiorców do 26 r.ż.
- weryfikacji nadużyć prawa, choćby w zakresie przeciwdziałania fikcyjnemu statusowi ucznia/studenta u osób do 26 r.ż. w celu unikania płacenia składek na ubezpieczenia społeczne do ZUS i ograniczenia w ten sposób przyszłych kosztów społecznych.

W trakcie dyskusji wskazano również, że rozważona powinna zostać zmiana przepisów (art. 6 ust 4. Ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych) powodująca, że zwolnienie ze składek powinno wygasać w przypadku nieprzystąpienia do egzaminu lub niezaliczania semestru.

Wskazano również, że plan dochodów Państwowej Inspekcji Pracy generowany z tytułu grzywien i kar z roku na rok jest niezmiernie niski. Szczególnie widoczna jest ta dysproporcja porównując tą część dochodów do całego budżetu Państwowej Inspekcji Pracy – projektowane jest na rok 2027 niespełna 4 mln zł z tytułu kar i grzywien w obliczu 819 mln wydatków budżetowych PIP. Przy tym wskazano, że strona pracowników, związki zawodowe, od lat wskazują, że kary i grzywny nakładane przez organy PIP są absolutnie niewspółmierne do przewinień po stronie pracodawców łamiących przepisy prawa pracy. W ostatnich latach zauważalne jest swego rodzaju zjawisko wkomponowywania ewentualnych kar należnych na rzecz Państwowej Inspekcji Pracy w proces prowadzenia działalności gospodarczej zamiast dostosowywać działalność do przepisów prawa. Kary nakładane przez inspektorów Państwowej Inspekcji Pracy nie mają charakteru odstraszającego - de facto nie mają więc tego najistotniejszego czynnika, który powinien oddziaływać na nieuczciwie działające podmioty.

W dyskusji pojawiły się również pytania o to czy Państwowa Inspekcja Pracy rozważa multiplikowanie kar w oparciu o ilość pracowników, jakich dotyczy wykroczenie, bo do tej pory takie działania nie były praktykowane, a są od lat postulowane przez związki zawodowe; podobnie jak uzależnienie kar od faktycznych przychodów poszczególnych podmiotów gospodarczych.

W dalszej części padły również pytania, czy przewidziano środki na przeprowadzenie wartościowania stanowisk pracy w Państwowej Inspekcji Pracy. W zakresie podnoszenia kwalifikacji przez pracowników Państwowej Inspekcji Pracy zapytano, czy wyodrębniono w budżecie kwotę przeznaczoną na doskonalenie zawodowe osób wykonujących lub nadzorujących czynności kontrolne w trybie innym niż szkolenia w oś pip we Wrocławiu (studia uzupełniające, podyplomowe, staże etc.), a także czy zmniejszona kwota środków przeznaczonych na delegacje zagraniczne nie koresponduje z osłabieniem współpracy, nawiązywania kontaktów, zdobywania doświadczeń.

Pojawiły się również pytania związane ze zmianą dotychczasowego sposobu funkcjonowania Państwowej Inspekcji Pracy i dotyczyły niezabezpieczenia w budżecie Państwowej Inspekcji Pracy środków na ubezpieczenia osobowe (OC) osób wykonujących czynności kontrolne lub wydających decyzje administracyjne, co ma może mieć znaczenie dla podejmowanych czynności oraz ewentualnego rozważenia zmiany nieadekwatnego do aktualnych zadań Państwowej Inspekcji Pracy miernika stopnia realizacji zadania ujętego w budżecie zadaniowym (odsetek kontroli zakończonych wydaniem nakazu – decyzji administracyjnej).

Uwzględniając zakres zadań Państwowej Inspekcji Pracy, planowane zmiany legislacyjne oraz potrzebę zapewnienia odpowiednich zasobów kadrowych, organizacyjnych i technicznych, Rada Ochrony Pracy uznaje projekt budżetu Państwowej Inspekcji Pracy na rok 2027 za odpowiadający kierunkom rozwoju i potrzebom Państwowej Inspekcji pracy przedstawionym w materiałach oraz podczas posiedzenia plenarnego.

